

MÁRTON LÁSZLÓ
Bowen monológja, sötétben

Hol szabadság van,
ott szabadság van
nemcsak az elpusztított tájban,
nemcsak a lelki félhomályban,

hol büntet s nem kitüntet
a csüggedő tekintet,
nemcsak a parttalan vitákban,
nemcsak a promiszkuitásban

nyilvánosság előtt s az ágyban,
a szállhatatlan szállodákban,
a jégveremben és az étteremben
és a vasúti menetrendben,

ott szabadság van
az orrban és a szájban,
az okozatban és az okban,
a felgyűlt szemétkupacokban,

mikre szabadon száll a döglégy,
ott a mulandóság: öröklét,
hol szabad a tárgyak esése,
mint az emelkedés esélye,

ott szabadság van
nemcsak a méltatlankodásban,
a társadalmi erjedésben,
a rémhírterjedésben,

a félelemben és a sérelemben,
ott minden szabad mindenkivel szemben:
hol szabadság van,
ott szabadság van

minden lerakódó mocsokban,
anyagokban s műanyagokban,
abban, ahogy a ködből
ezerféle zaj bömböl,

abban, hogy mi sem titkos:
tudható, ki mit dugdos;
hol szabadság van,
ott szabadság van

nemcsak a nagybetűs címekben,
a célzatos újságcikkekben,
és nemcsak abban, hogy a hátsó
gondolatok mögül kilátszó

leghátsók mögül egyik-másik
gondolatlanság is kilátszik:
hol szabadság van,
ott szabadság van

az áram- és a gázszolgáltatásban
és minden málladozó házban,
a szerződések betűjében,
az ígéletben és a szószegésben,

abban, ahogy felnőtt a gyermek,
akit szülei nem nevelnek;
hol szabadság van,
ott szabadság van

a részletekben s a totalításban,
a bármiről hihető jóban,
apátiában és agresszióban,

az elzárt olajvezetékben,
a műholdakkal figyelt égben,
az értelmetlen mondatokban,
a szótövekben és ragokban,

a teljes bizonytalanságban,
a levegőnek mondott mérgezgázban;
szabadságot világít át a röntgen,
szabadság van a börtönökben,

hol szabad szabályok lakolnak,
kiknek a mánál szabadabb a holnap,
s ha megpróbálna bárki
a szabadsággal szembeszállni,

az a megtestesült szabadság,
melyért az életüket adták
oly sokan; és most szabadság van,
középszerû, fantáziátlan,

s mint a beton, olyan tömör lesz,
megízleled és megcsömörlesz,
de nem menekszel tőle mégse,
mert nincsen se hossza, se vége,

te is egy darab szabadság vagy,
s ha meghalsz, a szabadság rádfagy:
ő mondja meg, mi lettél,
hirtelenebb hírednél.

1992